

Redacția și Administrația:
Strada Timișorii Nr. 7.

TELEFON
interurban, local și comitatens
Nr. 20.

Adresa telegrafică:
„DRAPELUL“ Lugoj.

Manuscrise nu se înapoiază
Scrisori nefrancate se refuză.

Proprietar-editor: Dr. Valeriu Branisce.

ORGAN NATIONAL-POLITIC.

Redactor responsabil: Dr. Corneliu Jurca.

APARE:
MĂRTI, JOI și SÂMBĂTĂ.

Prețul de abonament:

Pentru Monarchie: pe 1 lună 1 cor.
pe 3 luni 3 cor. pe 6 luni 6 cor. pe
anul întreg 12 cor.; pentru România
și statele uniunii postale: 20 franci
pe an.

INSERTIUNILE
se acordează conform tarifului.

Un număr singuratic 10 bani.

DRAPELUL

Congregatia de toamnă.

= Raport special. =

Sala festivă a comitatului gemea de public. S'a constatat, că aproape patru sute membri congregaționali au fost de față, număr neobicinuit de mare, care denotă interesul extraordinar față de această congregație.

Și public ascultător s'a prezentat în număr foarte mare, nu numai în sală, ci și pe galerii, de unde oferia mișcarea din sală o priveliște foarte interesantă. Șirul prim din galerii eră ocupat aproape exclusiv de dame.

Un sgomot surd, ca și al roiului de albine când stă să-și părăsească matca veche, stăpâniă sala, până ce a făcut loc unei liniști solemne, când s'a ivit în ușă figura simpatică a comitelui suprem, care cu punctuositatea-i caracteristică a deschis ședința precis la orele 9^{1/2}.

Comitele suprem Carol Pogány: On. Congregație! În zilele întristătoare ale celei mai mari crize politice deschid congregația noastră, onoraților domni membri. Dieta s'a ajurnat deja în diferite rânduri, căci nu avem minister bazat pe majoritatea dietală și ori în cătrău prim pe orizontul politic, nu vedem nici măcar zorile plâpânde ale razei luminoase și calde a rezolvării, dar vedem cum se îngrămădește criză peste criză, vedem limbi de foc înălțându-se, cari sunt tot atâția tăciuni aprinși ai extremelor periculoase, ce amenință cu nimicire așezămintele ordinii noastre sociale.

Vedem lupta gigantică, a cărei înverșunare ține deja de luni de zile sufletele în agitație febrilă, și în loc ca agitația să se liniștească, și în loc ca conducerea afacerilor publice să revină în văgășul normal, vedem spre spaima noastră a tuturor, că lupta devine tot mai vehementă.

Unde este soluțiunea, unde este forma, care să conducă sârmana noastră patrie iubită, Ungaria, pe calea păcii, propășirii și mărireii? Binecuvântat fie numele aceluia, care va găsi-o!

Și comitatul Caraș-Severin caută calea soluțiunii, când prezentă în această mare luptă o moțiune. Congregațiunea va avea prilej în curând să se ocupe de această moțiune.

Dar și cu ocaziunea aceasta trebuie să cumpănim limpede și să grijim, ca legea să fie păzită în toate privințele, căci de nu, pierdem terenul de sub picioare și stricăm mai mult, decât putem ajuta.

Nu știu on. Congregație, de voiu mai presida congregațiunea acestui comitat, mie atât de iubit, căci deja în Februarie am prezentat actul meu de dimisie, dar ori cum va fi, despre una pot asigura pe toți, că și în viitor, ca și până acum, motorul faptelor mele va fi stricta legalitate, nizuința de a face bine comitatului nostru și Ungariei noastre.

Cu acestea declar congregațiunea convocată pe azi de deschisă.

Di Virgil Thomiciu: On. Congregație! Vedem, că lupta ce s'a încins se poartă pentru constituțiune. Și noi apărăm constituțiunea și suntem gata chiar și viața să ne-o dăm întru apărarea ei. Dar, bine înțeles, pentru adevărata constituțiune, care trebuie să ne asigure tuturor deopotrivă drepturile cetățenești. Cel mai elementar drept constituțional este dreptul libe-

rei întruniri, care nu poate fi făcut pendent dela volnicia organelor administrative.

Anunțul la aceste organe se face numai ca organele publice să stee convocătorilor întru ajutor pentru susținerea ordinii. Așa s'au convocat și în comitatul nostru mai multe adunări populare, având la ordinea zilei chestiuni cari stau în strânsă legătură cu actuala situație politică.

Așa și la Sacul, unde a fost de față chiar șeful administrațiunii cercuale, care însă așa se vede că nu a fost de o părere cu un orator și din cauza aceasta a dizolvat adunarea în mod volnic, turburând în așa măsură poporul liniștit, încât numai cumpătului convocătorilor este de a se mulțami că nu s'au întâmplat ciocniri sângeroase.

Întreb pe dl vicecomite de are cunoștință de aceasta și are de gând să ne apere contra abuzului de oficiu al singuraticilor oficianți comitatens?

(Mai departe interpelează oratorul în chestiunea limitei administrative între comitatul Caraș-Severin și Arad, care încă nu este definitiv fixată, apoi în chestia telefonului în cercul pretorial al Birchișului și în chestia restrângerii dreptului de liberă migrațiune a țiganilor).

Vicecomitele C. Fialka răspunde, că în ultimele trei chestiuni a luat măsurile necesare, ear în prima — chestiunea dela Sacul — că îndată după dizolvarea adunării a cerut raport amănunțit și din acesta s'a convins, că dizolvarea adunării a fost justă, căci un orator a agitat la ură contra clasei sociale.

Noi dăm și am dat totdeauna permisiune pentru ținerea de adunări, dar pretindem dela oratori să se țină strict de obiectul indicat în ordinea zilei și nu permitem sub nici un titlu ca astfel de adunări să se folosească pentru ațitarea patimelor și turburarea liniștei cetățenilor pacinici.

Di Virgil Thomiciu consideră de ne-mulțamitor și nelegal răspunsul dat de dl vicecomite în chestiunea dizolvării dela Sacul și nu ia la cunoștință răspunsul.

În aceeași materie a prezentat și dl Dr. Stefan Petrovici o interpelațiune, pe care vom aduce-o în întregime în Nrul viitor.

Ordinea zilei.

Întrându-se în ordinea zilei, s'a luat în considerare preliminarul comitatens și al fondului de penziune pentru anul 1906 și s'a votat cu majoritate de voturi în votare nominală impozitul adițional de 3% pentru acoperirea lipsei arătate în preliminar.

La raportul vicecomitelui au luat cuvântul:

Di Dr. George Dobrin: La raportul general al vicecomitelui îmi iau voie să fac următoarele observări: Are drept dl referent, când ne spune, că pe baza hotărârilor din trecut, raportul general al vicecomitelui numai la congregația de primăvară are să fie mai detaliat, căci atunci se și tipărește în limbele protocolare ale comitatului, adecă ungurește și românește, fie-mi permis însă totuși, ca și de astădată să atrag atențiunea d-lui vicecomite asupra unor lucruri, cari nu suferă amănare.

Di vicecomite, în răspunsul ce l-a dat azi la interpelația făcută în *afacerea dizolvării adunării populare din Sacul*, ne dovedește că d-sa foarte puțin se interesează de siguranța personală, căci nu se vede îndemnat să cerceteze abuzurile comise, nici atunci când unui primpretore i-se face acuza, că a abuzat de putere. Pe viitor ne putem aștepta dar la atacuri și mai grosolane, fără ca să avem la cine cercetarea și pedepsirea abuzurilor. Cu un cuvânt noi Românii din acest comitat suntem declarați de «Vogelfrei» și din partea capului administrației comitatense. Triste perspective pentru viitor. Di comite suprem ne anunță chiar mai înainte, că d-sa a abzis deja de postul seu și că e posibil ca în scurt să se despartă de noi. Din partea d-sale nu mai putem aștepta nici o ocrotire sau supraveghiere; ear dl vicecomite prin modul de rezolvare a chestiei de mai sus ne arată, că d-sa nu voințe să grijească de executarea strictă a legilor și dispozițiilor legale.

Să nu prindă dar pe dl vicecomite mirarea, că ne vom griji noi de apărarea noastră. Eu îl rog să se abată dela calea, pe care apucă acuma, căci noi l-am cunoscut în trecut de om corect și loial și de aceea ne pică greu să-l vedem acum eventual sedus de alții, rătăcind pe terenul volnicilor. Volnicia de regulă se resbună foarte neplăcut.

De repeți ori am accentuat în această congregațiune, că noi nu cerem altceva dela oficianții noștri, decât să fie oameni cinstiți, corecți și să-și îplinească cu sfințenie datorințele de oficianți, ținând totdeauna înaintea ochilor principiul, că ei sunt pentru popor și nu poporul pentru ei. Administrația bună și prevenitoare duce la mulțămire generală și promovează interesele poporului.

Ne pică tare greu, când trebuie să constatăm, că cu toate acestea se comit greșeli grave chiar și din partea oficianților mai superiori și mai tineri, dela cari cu drept cuvânt putem aștepta o ținută exemplară în toate. Ca să dovedesc, că recriminațiile ce se fac, nu sunt nebazate, vă prezint aici un dosar despre multele iregularități ce se comit în cercul Moldovei noi din partea d-lui primpretore de acolo. Nu voinesc să vă mortific cu enumerarea tuturor cazurilor și mă restrâng spre ilustrație să vă enumăr vre-o două-trei cazuri, pe cari le prind în fugă. Di ppretore a aflat de bine ca într-o comună să presideze comitetul parohial (Iaritate. Strigăte: Îl facem vlădică!).

De bună seamă că prin aceasta nu a făcut un lucru bun. Tot d-sa a sistat jocurile de după ameazi și dă concesiune pe seara, când apoi se comit cele mai mari scandaluri. Nici dispoziția aceasta modernă, în contrast cu obiceiul vechiu, nu e princiocasă pentru popor, căci se dă anză la multe neajunsuri. D-sa dă cărți de servit femeilor măritate și fără a ascultă bărbății. Iar în *persecutarea tricolorului* — a inchipuitului bau-bau pentru existența statului ungar — e neîntrecut. S'a întâmplat că în Moldova-nouă gendarmii au trântit la pământ o fetiță de vre-o 6-8 ani și i-au smuls în mod brutal tricolorul dela haine. Fetița s'a bol-

năvit și a zăcut vre-o 2 luni, ear dl pretore a văzut patria salvată.

Tractarea grosolană se pare a fi la ordinea zilei. Despre aceasta am avut nefericita ocazie să mă conving și în persoană. Un domn venit din cercul despre care vorbii aici în centru, adresându-mă cătră el în o cauză spre a-mi comunica hotărîrea adusă, m'a primit în un mod neobicinuit cel puțin aici în casa comitatului. Se vede că bruscheța ce o învățase ca pretore i-a trecut în sânge și nu mai putea distinge, că unde se află și cu cine vorbește.

Sunt triste simptomele acestea și ne pun pe gânduri. Suntem în drept să așteptăm dela dl vicecomite, ca să se îngrijească mai mult de conducerea administrației corecte în comitat, doară va putea să ne arate pe acest teren rezultate mai îmbucurătoare și să lase la o parte politica la care și așa nu se pricepe, căci o forțează în direcția contrară opiniei publice din comitatul nostru.

Ar mai fi de zis ceva și despre susținerea în stare bună a drumurilor, — dar la aceasta îmi rezervez dreptul să revin la congregația de primăvară.

Cu observările acestea și în așteptarea, că dl vicecomite își va cunoaște datorința mai cu seamă între împrejurările grele, prin cari trece țara acuma, primesc raportul vicecomitelui.

Păr. George Tătuca (Iablanița): După cum se vede din raportul d-lui vicecomite, și anul acesta a fost un an economic slab, așa că putem zice că dela un timp încoace tot ani răi vin, încât economii noștri abiă pot câștiga cele de traiu și nici acelea în de ajuns ci trebuie să le acopere din alte venite laterale, între cari locul prim îl ocupă viticultura. Comitatul însă pe lângă toate plângerile și apelațiile comunelor a adus un statut prin care comunele din fostul confiniu militar se deobligă a plăti pentru fiecare capră câte 5 cor. pe an.

În urma acestui statut plugarii sunt siliți a vinde caprele cu preț redus spre paguba și ruina lor în deosebi în comunele Plugova, Valea-bolvașnița, Mehadia, Topleți, etc., cari și așa sunt ruinate prin aceea că primul izvor de câștig adecă viile li-s'au uscat, drept aceea rog pe dl vicecomite să casseze aceste taxe, căci dacă li-se ia acest izvor de câștig din mână abiă se vor mai putea acoperi lipsele economice; ear dările și alte cheltueli nu le vor putea suportă. Ce privește pagubele cauzate de capre, sunt doară organe cari să controleze, să prindă și să pedepsească pe cei vinovați, și încât nici aceasta nu ajută să li-se designeze locuri anumite unde să pască și atunci nici o pagubă nu se face prin păduri și economii nu perd un izvor principal de câștig.

După aceste dați-mi voie să trec la alt obiect care ne-a supărat foarte mult.

La noi în fosta graniță, sub absolutism toate lucrările publice se săvârșiau prin militari, respective prin grăniceri ca lucru public. Astfel și în Băile-Herculane toate drumurile, canalele și edificiile publice s'au lucrat cu grănicerii, adecă cu părinții, moșii și strămoșii noștri. Drept răsplată pentru aceasta, le-au asigurat în legea țării

dreptul de a folosi gratuit scările comune dela Ludovic și Hercules.

Aceasta s'a întâmplat sub absolutism, astăzi însă în Ungaria fericită, în Ungaria liberală și constituțională, nu numai că ni-s'a luat dreptul de scaldă liberă, călcându-se în picioare un paragraf sancționat prin lege, dar am ajuns ca să fim lăpădați afară chiar din truda și sudoarea noastră. Mai înainte din salonul de cură, apoi din grădina publică și mâne poimâne vor încerca poate a ne opri cu totul intrarea în Hercules. Și aceasta pentru ce oare, numai și numai pentru portul românesc — cel mai original, cel mai frumos și pitoresc și cel mai scump și prețios port. Cel mai original, pentru-că din tălpi până în creștet e lucrat de însăși femeea română și admirat de toată lumea în colorii, compoziția și lucrarea frumoasă. Mai frumos și mai pitoresc, că-l poartă cea mai înțeleaptă regină din toată lumea, paradează cu el în cele mai alese saloane, făcând furoare în lumea cultă. Acea regină pe care și academia D-Voastră maghiară a distins-o, adevărat regina României. Cel mai prețios și scump, pentru-că sdranța nemțească, cum se zice, o vezi pe toate gunoaiile și pe toate cărările, ear din șuba Românilui nici un petec nu afli, că e lână veritabilă și curată lucrată de harnica noastră Româncă.

Și cu toate astea inspectorul din Hercules dl Kolosváry a pus pândari ca să scoată afară pe cei ce intră îmbrăcați românește, din salon și din grădina. Astfel astăvară după-cum s'a scris și în foi a scos afară învățătoare, preotese, neguțătoare și alți oameni fruntași și cinstiți zicându-se franc că portul românesc nu e suferit. Și ce e mai frumos, a scos afară și pe acea persoană pe care ungrii când au primit băile dela Nemți au sărbătorit-o și distins-o și aceasta e chiar sora mea. Nu vorbesc însă pentru-că e sora mea, căci nu e vorba de persoană, ci e vorba de un drept sfânt, e vorba că suntem atacați în dreptul nostru de naționalitate română. Și mă simt dator ca Român ba și competent, pentru-că cazul acesta cu soru-mea ilustrează mai bine stările triste în cari trăim în «fericita Ungarie».

Și anume când au primit Ungurii dela Nemți Băile-Herculane au aranjat în piață joc popular, cu satele dimprejur, și ca totdeauna a mers și familia mea acolo, unde îndată la sosire au încunjurat-o pe soru-mea mai multe dame și domni din societatea ce venise dela Budapesta, adevărat: doctori, ingineri, profesori, etc. și i-au oferit un prezent (salbă de bani) pe care copilăroasă fiind l-a primit în contra voinței fratelui ei, care i-a zis: «nu primii că nu va trece mult și tot această te vor desprinde cu portul românesc așa că nu numai că nu vei mai jucă în cursalon, dar te vor și scoate afară. Tu nu-i cunoști pe aceștia, sunt niște înfumurați, îngânfați și alte vorbe, pe cari aici nu le pot reproduce. Și ce e mai frumos, seara a și jucat-o mai mulți din ei, iar acum s'a împlinit proclamația, nici să între în salon nu e permis. Deci s'au întrepus astăvară mai multe dame și domni zicând că e destul de elegant îmbrăcată și trebuie să o lase, la ce dn-ul director al băilor sau ce e, cu numele Csávossy, a întervenit la inspector, dar acesta a răspuns sus și tare «nem szabad», încât toți cei prezenți au rămas consternați de așa procedură.

Acum întreb eu d-lor cum se poate aceasta astăzi în lumea democratică, când oameni mari, principii și regi dau mâna cu cel din urmă țaran, ear la D-Voastră se propagă ura și se atacă naționalitățile în cele mai sfinte simțăminte ale lor. Nu-i mirare deci că se înmulțesc socialiștii, ba dacă merg lucrurile așa, mâne poimâne nu vom avea numai socialiști, ci anarhiști și nihilisți, pentru-că la cătane și la porție nu căutați la șubă ori la ciucuri, ci tocmai pe Români îi puneți mai mult că sunt voinici și la porție le luați și straiul de pe pat.

Apoi la lucru, cum bunăoară mai alaltăieri, n'ați chemat pe laiteles și pe Wenzel cu fracul să stingă focul în Hercules, ci ear cătanele române și-au pierdut viața prin cleanturi.

Și ce e mai mult, sub graniță și până mai alaltăieri, grănicerii săraci dela casa grănicerească n'au plătit taxa de muzică și cura, iar acum plătesc și când merg să asculte muzica îi lapădă afară. Deci unde e dreptatea în țara ungrească?! După toate aceste întreb acum pe dl vicecomite, are cunoștință de aceste și ce pași a făcut, iar de nu, ce are de cuget să facă?

Păr. Ioan Brinzeu (Bozoviciu): În timpul din urmă, în comuna noastră Bozoviciu — centrul Almăjului — afacerile de interes comun merg pe o astfel de cale, care duce comuna întreagă la ruină, ear comitatul în rușine și neplăceri. Ca încercăturile să nu se desvolte precum dejă s'au desvoltat, la timpul convenit s'au făcut pașii necesari la locurile competente, unde s'au descris toate nelegiuirile și păcatele provenite din partea acelor cari sunt chemați a respecta legea și a ține ordinea, pacea și buna înțelegere în cerc, — durec, căci spre nemulțămirea noastră până azi nimic nu s'a făcut în cauză — deși ni-s'a promis solemn, că se va face rând la noi în Bozoviciu, care împrejurare mă îndeamnă să iau cuvânt aici spre a arăta năcăzurile noastre în următoarele:

1. Alegerea de notar în comuna Bozoviciu a fost unică în felul seu. Cel mai înverșunat dușman al constituției s'ar fi scandalizat de o astfel de alegere. Îndată după alegere în toiu iernii am venit aici la dl comite suprem și la dl vicecomite vre-o 20 reprezentanți, unde ne-am plâns asupra procedurii nedrepte și ilegale comise de protopretore la alegerea de notar. Atât dl comite suprem cât și dl vicecomite ne-a mângăiat cu aceea, că imediat va ordona investigare la fața locului și dacă se va dovedi, că alegerea a decurs în modul și forma descrierii noastre, vor satisface voinței poporului.

Din Februarie până azi n'am văzut nici o investigare și nici cel puțin un răspuns la plângerile noastre date în scris și comunicate în persoană. Atâta știm, că iubitul protopretorelui notarul Wasserman ori Várnai e tot în Bozoviciu. Se vede, că nu înzadar a zis protopretorele Macassy în fața a 30 reprezentanți, că i-s mâni legate și nu poate face altcum. Întreb, cine i-a legat mâniile? O astfel de alegere atrage mare neîncredere față de aceia, cari sunt puși în fruntea poporului cu menirea de a face dreptate.

Cum a decurs alegerea? Ce apucături a întrebuit protopretorele la alegere pentru reușirea iubitului seu Várnai, sunt cunoscute on. congregațiunii, deci țin de prisos a le mai spune.

2. Într-o zi ne trezim cu un convocător, prin care se invită corpul reprezentativ la o ședință. În convocător e pus apriat, că protopretorele funcționează ca președinte. Noi doar știm cari ședințe se presidiază de către protopretore, căci e pus în legea comunală. Glumă'ncoaci, glumă'ncolo, protopretorele declară ședința de deschisă și pune în cunoștința reprezentanților, că dl vicecomite l-a numit de președinte al corpului reprezentativ. Noi reprezentanții protestăm energic, că e călcare de lege, dându-i unanim vot de neîncredere. Dânsul susține că are drept, ba ce e mai mult declară în fața reprezentanților, că ia la protocol aceea ce dânsul voește și că face arătare contra reprezentanței la vicecomite.

Tot în această ședință ilegală am protestat contra procedurii sale, că a adus gendarmeria înarmată din tălpi până în dinți, pare că noi am fi cei mai mari tâlhari. Am arătat, că antecesorul seu protopretorele Péczely a ținut toate alegerile fără gendarmi și dânsul aduce gendarmeria la o simplă ședință. Văzându-se strimtorat închide ședința și după cum am înțeles a făcut propunerea aici la comitat pentru dizolvarea corpului reprezentativ. Pofitim, pentru-că nu-i permitem să ne calce drepturile noastre în picioare și pentru-că nu ne place de notar, să se disoalve corpul reprezentativ. Protopretorele calcă legea și tot noi cei vi-novați.

Nu știm întru cât e adevărat, că

dl vicecomite l-a numit de președinte al corpului reprezentativ, deoarece președintele legal e primarul; dacă da, atunci e călcare de lege, ori că există vre-o lege specială separată pe care noi nu o cunoaștem. Văzând protopretorele Macassy, că nu i-a succes a prezidiu corpul reprezentativ, a voit să între cel puțin ca reprezentant comunal cu plenipotența dela doamna Bibel din Oravița, dar aceasta a plenipotențiat pe Vargha din Bozoviciu. Ce e mai frumos, la o ședință vine protopretorele în calitate de reprezentant comunal și declară, că dânsul are plenipotență dela d-na Bibel. Ear dl Vargha își susține dreptul și se bate pe pept, că dânsul are plenipotența. Întreb: au nu e sub demnitatea protopretorelui a sta sub presiunea primarului seu? Cu ce tendință voiă protopretorele să între ca reprezentant comunal?

3. Pentru-că întreaga comună a protestat alegerea de notar, protopretorele Macassy a început să lovească în un obicei vechiu al poporului, obicei care e de sute de ani. Așa a doua zi de sf. Paști a ordonat ca tinerimea să nu facă joc înaintea casarmei unde din vechime s'a făcut, zicând primarului, că Bozovicienii nu merită să joace pentru-că l-au acuzat la comitat. Ca jocul tot să nu se facă a scris oficios și la gendarmerie, ordonând ca în caz de opunere să întrebuițe arma. Protopretorele care are chemarea a susține pacea, ordinea și liniștea în cerc, dânsul singur dă anză la vărsări de sânge. Mulțămită Domnului, că poporul nostru e pacinic și supus legilor.

Economii noștri întreaga săptămână lucră în greu pentru a-și agonisi pânea de toate zilele și pentru a-și plăti dările ce li-se cer, și după toate acestea să nu li-se lase și lor acea bucurie, ca în Dumineci și sărbători să-și joace jocurile lor strămoșești naționale acolo unde de sute de ani s'au jucat și unde pe timpul graniței ofiterii purtau jocurile frumoase românești.

Ce deosebire între protopretori! Acest de acum oprește jocurile afară sub cerul liber, pe când antecesorul seu a dat chiar ordin ca jocurile să nu se facă în birt, ci afară. Aceasta o făcea din punct de vedere al moralității ce are să se susțină și păstreze între tinerime, căci prin jocurile aranjate în birturi ușor ajunge tinerimea la corupții și desfrânări.

4. Protopretorele pentru ghețării care e proprietatea comunei a acuzat pe 10 reprezentanți, între cari sunt și eu, la județul regese numai pentru că au mers să vadă în ce stare se află. Județul regese i-a pedepsit pe unii cu închisoare pe alții cu bani, însă tribunalul aflându-i nevinovați, pe toți i-a achitat. Observ că ghețării e într-o stare de răs. Ghiața stă numai la dispozițiunea protopretorelui. Dânsul își ține acolo victualele. Am voit în ședința corpului reprezentativ să facem ordine cu ghețării, precum și cu alte cauze de interes comun, dar protopretorele a ordonat notarului să ne respingă cu cererile, deși acelea sunt făcute conform legii. Și cazul acesta l-am apelat aici la dl vicecomite, dar până azi nici un rezultat.

5. Atât casa comunală, cât și locuința protopretorelui Macassy sunt zidite cu bani împrumutați. Nu eră necesitate ca să se edifice aceste case, dar protopretorele, dela fire luxos, nu a mai avut pace până nu a exoperat zidirea înglodând comuna în datorii mari și Dumnezeu știe când se vor achita aceste datorii cari fac 100.000 coroane.

Comuna Bozoviciu are să ajungă la sapă de lemn numai prin protopretore, care e foarte luxos, se ntelege pe banii altuia. La edificarea cortelului seu nu s'a ținut de plan, ci la ordinul lui s'au adaus mai multe, încât s'a depășit preliminarul cu câteva mii. De repețite ori în ședința corpului reprezentativ am cerut dela notar să ne prezinte socoata, să vedem cât ne costă casele, dar la această socoată nu mai putem ajunge, căci totdeauna ne răspunde, că actele sunt la comitat. Oare așa timp lung stau actele la comitat? A trecut un an de când sunt casele finite și noi ca reprezentanți nu știm cât costă. Nu e mulțăm

cu acest cortel elegant, ci d-sa mai pofteste și fântână artezică. A exoperat dela medic, că apa nu e bună și acum în 5 Octombrie a. e. a pofit ca primarul să subserie un raport către comitat, că apa din Bozoviciu într-un adevăr nu e bună, ca astfel pe spatele poporului să capete fântână artezică. D-lor, apa din Almăj nu e bună? Așa ceva poate eși numai din gura unui smintit! Oare există vr'un izvor ori fântână în Almăj, în care să nu fie apa bună?

Cortelul protopretorelui e provăzut și cu o grădină frumoasă cultivată, în care s'au sădit pomi nobili. Înainte cu câțiva ani năcăjiții de Bozovicieni drept robotă au tras vre-o 300 cară pământ bun de pădure și gunoiu pentru îmbunătățirea grădinei. Ce face protopretorele din această grădină cultivată? Fără a visă cineva a ordonat arestanților comunali ca să scoată pământul bun și pomii, înlocuind acestea cu petriș și nisip, străformând frumoasa grădină în loc de tennis.

6. Într-o ședință a corpului reprezentativ antistia comunală face propunerea, ca să decidem în cauza taurilor pe seama comunei.

Reprezentanții având în vedere, că veterinarul a aflat în comună un taur corespunzător, a decis ca al 2-lea să se cumpere la târgul mare din Oravița, Biserica-albă ori Vârșet, dar un astfel de taur, pe care-l recomandă veterinarul respectiv de bun. Ce se întâmplă? La 8 zile dela decisiu corpului reprezentativ protopretorele dă poruncă aspră primarului, ca de loc să plece la Iablanița să aducă de acolo doi tauri pe seama comunei Bozoviciu. De unde au sosit acești tauri, nu știm. Atâta știm, că costă 1000 coroane fără transport. Deși costă atâta, nu sunt buni de nimic, pentru-că sunt prea bătrâni și grei.

Vedeți câte spese fără vr'un folos pe spatele năcăjitelui popor, care trebuie să ajungă la mizerie luând lumea în cap. Despre purtarea lui afară de oficiu ca preot mă jenez a le spune, deci mă mărginesc deocamdată pe lângă acestea, cari parte în scris și parte în persoană s'au pus în cunoștința d-lui vicecomite. De atunci sunt câteva luni și rezultatul e nul par-că toate ar fi mers în fundul pământului, deși promisiuni solemne, promisiuni, cari trebuiau și trebuiesc împlinite. La acele promisiuni am fost martor nu numai eu, ci mai mulți.

Magnifice d-le vice-comite! Dă-ți seama, pentru ce ne lași atâta timp în suferințe, căci e un păcat strigător la cer ca pentru o persoană să sufere un cerc întreg și de ce nu ai împlinit aceea ce ai promis?

Mă mir și ne mirăm, că nu vedeți că protopretorele Macassy comite astfel de lucruri, cari aduc comuna în ruină, și că sub dânsul în cercul întreg nu va fi bine pentru-că și-a greșit cariera, nu e născut a fi domn.

Dl Coriolan Brediceanu: Sunt aproape 40 ani, de când am intrat primadată în această sală, dar desvăliri atât de scandaloase din funcțiunea amploiaților administrației încă n'am auzit. În loc să progresăm, dăm înapoi, încât azi am ajuns la ultimul stadiu de demnitate. Care e cauza acestei decadente? Faptele vorbesc: Vița noastră e scoasă din slujbe și în locul ei vin amploiații importați din lume și țeară, fără conștiință și fără iubire pentru popor! Ei fac ce vreau, nu le pasă nici de lege nici de dreptate și — precum văzurăți din cazul dela Sacul — funcționarii, cari stau în nemijlocită atingere cu poporul, vatămă în mod cinic și brutal cele mai scumpe drepturi ale poporului. Poporul se plânge prin glasul nostru. Contra fibirăului se ridică acuză pentru «abuz de puterea oficioasă» la superiorul seu dl vicecomite. Se cere cercetare și dl vicecomite suferă acuză și declară că nu va face nici cercetare.

Ce să fie asta? Nimic alta, decât ocrotirea, luarea în scut a oficianțului subaltern abuziv prin dl vicecomite ca superioritate. Aceasta nu poate, nu-i ertat să se întâmple. Căci numai pe acel oficianț are drept și datorință dl vicecomite să-l ia în scut, care ține la lege și la dreptate, dar pe celce

balcă legea și frânge dreptatea, pe acela nu e ertat a-l ocroti, căci dacă-l ocrotești se face complicele lui. Dacă acolo ai ajuns, d-le vicecomite, să tolerezi «abuz de puterea oficioasă» și nici cercetare să nu faci, atunci totul s'a făcut și se face înadins, atunci *adunarea dela Sacul s'a oprit din adins*, în mod precalculat și tendențios. Reclamarea contra călăriei de lege și dreptate nu are loc înaintea d-tale, d-le vicecomite. D-le vicecomite, dă pecetul înapoi!

Domnilor, de s'ar întâmplă astfel de abuzuri și călcări de lege în comitatele ungurești, atunci s'ar sparge în sala congregației scaunele și mesele de capul vicecomitelui!

Poporul român și peste tot naționalităților nu li-e ertat să se sfătuească, să se înțeleagă cu cărturarii lor, ci numai porunca stăpânului s'o asculte. Așa e și cu dreptul de alegere. Acest drept l-a putut folosi poporul român numai la porunca și după placul fibirăului și al notarului și nu după tragerea de inimă și după dorința sa, a poporului. Mie însu-mi mi-s'a întâmplat, când am fost prezident de alegere, că un notareș corteș mare a amenințat oamenii, cari aveau țidule de-ale partidului național român, zicând: «Bine! Bine! Nu mă ascultați! Las' că ne vom întâlni noi mâne! Îți vind vaca! Îți duc țoalele tale, ale muerii, ale fetei mari! Bine, bine!» Și acel nerușinat și azi e în slujbă și la adunarea dela Sacul s'a arătat cel dintăiu.

Și ce face dl primpretore Corcan la Iam? Lui i-a intrat un euțit în inimă, pentru-că la Sasca a fost ales deputat Novacu și nu Vuia. El persecută pe alegătorii, cari au votat cu Novac, până la os. 45.000 florini a plătit poporul ca pedeapsă pentru alegerea dela Sasca. Desperația poporului și-a ajuns culmea, încât li vine să se ducă la deputatul ales și să-i spună: Domnule, nu mai candidă! Dl Corcan și-i înmoaie pe oameni. Ia pita dela gura copiilor. Ți-i chinuște în fel și chip. Sistemul vechiu de sub era lui Tisza, practizat cu atâta infamie illo tempore de decăzutul Fabry János în cercul Bocșei, se repetă zi de zi. Nu-i ertat ca alegătorul să aibă altă voință, decât voința stăpânirei. Nici un drept n'a avut și n'are poporul român, ci numai «dreptul» să se lapede de naționalitatea sa. Cărturarului român nu-i e ertat să se apropie de popor cu sfat și cu lămurire, căci dacă se apropie, e agitator. Asta-i libertatea dela noi. De agitat nu s'a agitat până acum nimeni altul, decât dl Gartner la Sacul și dl Corcan la Vraniu. Și numai de vorbele Românilor se agită ei, cari pentru Români n'au nici un strop de simț.

Călcarea de lege și dreptate, lipsa de remedi, agit și aduce la desperare poporul și subsapă vaza și respectul autorităților publice, fără de care vază și respect nu e cu puțință a susține liniștea și ordinea publică.

Mai voesc să ating o chestiune, foarte importantă pentru noi Români. Așa se vede, că legalitatea ordinațiilor ministeriale se supune de un timp încoace unei scrutări și cercetări minuțioase. Fostul ministru Berzeviczy a prezentat un proiect de lege pentru *maghiarizarea școlilor*, dar nu i-a ajutat Dumnezeu să și vadă fățul-monstru... lege. Va să zică dl Berzeviczy ca ministru competent a ținut la aceea, că numai prin legese pot schimba legile școlare existente.

Dl ministru actual însă, Lukács, ca să arăte, că în scopul maghiarizării nu-i pasă de lege, a făcut simplu prin poruncă, prin ordinațiune ministerială, ceea ce a voit să facă Berzeviczy numai prin lege sancționată de Maj. Sa. Ce-a făcut Lukács, e licitație în șovinism pe spatele noastre — și cu lege și fără lege. Astfel s'a prezentat guvernul actual față de noi.

Întreb pe dl vicecomite: deneagă sau deneagă a executarea ordinațiunii ministeriale a lui Lukács pentru maghiarizarea școlilor, care ordinațiune e cu desăvârșire ilegală și — precum confirmă însuși antecesorul lui Lukács — cea

mai ilegală. Sau *toate pot pauză: parlament, contractele comerciale etc., numai maghiarizarea naționalităților nu?! Faptele arată, că așa este. Aștept răspuns! (Aplauze vii și îndelungate din partea Românilor).*

(Incheierea raportului va urma).

Adunări populare românești Pe Duminecă în 2/15 Octombrie sunt convocate adunări populare românești, pentru desbaterea situației politice și votarea unei rezoluțiuni în favorul votului universal secret fără restringeri, în comunele Iosășel (com. Arad) și Luna de Arieș (com. Turda-Arieș), iar azi se ține adunare în Alba-Iulia.

Primum spre publicare următoarea:

Convocare.

Pentru a lua mai multe hotărâri privitoare la situația politică de azi, invităm respectuos pe toți Români de pe teritoriul comitatului *Caras-Severin, cari aderază la principiile politice ale clubului naționalităților din parlamentul țerii, la o*

Conferență publică

care se va ține în Lugoj la 5. *Novembrie st. n.* orele 2 după amiază în otelul «Concordia» cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Promulgarea concluzelor conferenței din Sibiu ținută la 10 Ianuarie 1905.
  2. Situația politică generală.
  3. Concluz asupra votului universal.
- Din conferența pregătitoare ținută la 10 Octombrie 1905.

Ioan Vidu Virgil Thomciu Mihail Gașpar
și president. notari.
Mihail G. Crăciun notari.

Informațiuni.

Manevrele regale române au început deja și se țin în jurul Botoșanilor în prezența Maj. Sale Regelui Carol, și A. A. L. L. Regale Principele Ferdinand și principesa Maria, și A. S. principelui Carol etc. Eri la 30 Sept. v. Regele a trecut în revistă toate trupele cari au luat parte la manevre. A. S. R. principesa Maria a defilat în fruntea regimentului 4 de roșiori, al cărui proprietar este. La 8 Oct. v. trupele vor fi desconcentrate, iar Maj. Sa Regele împreună cu familia va pleca la Dorohoi.

St. Sinod al bisericii autocefale române se va întruni la București în 3 Octombrie v.

Președinte al societății „Petru Maior“ a tinerilor universitari români din Budapesta pe anul 1905/06 a fost ales cu majoritate de 18 voturi dl Constantin Nedelcu. Avem încredere deplină că sub conducerea d-sale societatea va da tot înainte.

Prințul Eitel Fridrich, fiul al 2-lea al împăratului german, s'a logodit cu principesa Sofia Charlotte de Oldenburg, fiica mai mare a ducelui Fridrich August de Oldenburg. Prințul mire e de 22 ani, prințesa mireasă de 26 ani. Despre acest prinț se svonise prin foile maghiare, că învață sârguincios ungurește și că e destinat să ocupe oarecând tronul Ungariei.

Alegere de deputat la Cernăuți. În cercul Cernăuți a fost ales deputat pentru camera imperială din Viena — în locul lui Lupu, care a demisionat — candidatul partidului român unit, Dr. Aurel cav. de Onciul, cu 342 voturi din 479. Contracandidatul, Arthur Wallek a întrunit numai 137 voturi.

Willy Weston în Lugoj. Renumitul artist în clavir Willy Weston, care după studiu de zeci de ani în străinătate interpretează cu măiestrie la clavir

marile opere ale lui Richard Wagner și e unic în acest fel, va concerta în orașul nostru la 6. *Novembrie n.* în teatrul orașenesc cu concursul cântăreței de operă dna Dr. Oscar Fodor. Asupra acestui eveniment artistic, care e de mare însemnătate pentru publicul nostru pricepător de artă, atragem deja de pe acum atențiunea. Bilete se pot căpăta în librăria Coloman Nemes.

† Titu Chitui, unul dintre talentații și sârguincioșii noștri scriitori de dincoace de Carpați, a încetat din viață la Chetiu (comit. Solnoc-Dobâca) în etate de 38 ani. Regretatul scriitor decedat a publicat la Gherla un roman în 2 volume «O fată de tarabastos», tratând un subiect de pe timpul Daciilor. Afară de acest roman, a publicat chiar în anul acesta în «Familia» romanul seu «Steaua Orientului» cu subiect de pe vremea lui Mihai Viteazul. Reposatul a colaborat într'un timp la «Gazeta Transilvaniei» publicând la 1902 o novelă istorică de pe timpul iobăgiei. Un scriitor bine apreciat, o inimă cu durere pentru suferințele secolare ale poporului român și un cultivator sârguincios al literaturii române s'a stins prin moartea lui. Ne alăturăm și noi la durerea generală a Românilor pentru pierderea acestui bun fiu al lor.

† Baronul Carol König de Aradvár, șef de secție în cancelaria de cabinet a Majestății Sale, a încetat din viață Mercuri noaptea în etate de 63 ani. Baronul Carol König eră încredințat mai ales cu prelucrarea actelor întrate în cancelaria de cabinet referitoare la Ungaria.

Viriliști români în Torontal. În lista viriliștilor comitatului Torontal — statorită pe anul 1906 — între cei 300 de viriliști aflăm și 3 Români, anume: Josim Iuon Secoșan din Toracul-mare cu dare directă de 1766 cor., Teodor Toma Popi din Toracul-mic cu 1127 coroane și Teodor Pascu din Comlăuș cu 1123 cor. Cel mai mare virilist este contele Andreiu Csekonic cu 213,021 coroane și ultimul virilist e Iosif Neurohr cu 893 coroane.

Congresul asociației române pentru înaintarea științelor s'a ținut Duminecă la Craiova. Dr. Hurmuzescu, delegatul ministerului de instrucție, a spus în discursul seu, că congresele aceste naționale trebuie să ne umple sufletul de mândrie, căci dacă știința n'are patrie, oamenii științei au patrie și învățații adunați aci sunt ai țerii, importanța acestor congrese e mare și ele trebuie urmate pentru progresul științific al României. Domnul Ioan Kalinderu, presidentul Academiei și president de onoare al congresului, face istoricul științelor și zice între altele, că dela jumătatea secolului trecut n'a mai rămas rămurică de cunoștință necunoscută nouă Românilor și aceasta se datorește în mare parte înțeleptei și pacinicei domnii a Regelui și Reginei. S'au ținut mai multe prelegeri științifice de mare importanță. Viitorul congres se va ține la București.

Concurs pentru zidirea unei biserici. În comuna Jdioara (Zsidovár) din protopresbiteratul Lugojului se va ține licitație minuendă la 6/19. *Novembrie* 1905, pentru zidirea bisericii cu prețul de strigare 26.620 cor. 70 fil. Aviz celor interesați!

Dl Ioan Moldovan a fost promovat la universitatea din Cluj doctor în medicină.

Nu vă jucați cu arma. Doi copii, George și Nicolae Millu din Corniareva păzind oi pe câmp au dus cu sine și un pistol, ca să se joace cu el. Jucându-se ei, pistolul s'a descărcat pe neașteptate în mâna lui George Millu și a rănit de moarte pe Nicolae. Sărmanul băiat a murit peste câteva minute. George Millu va fi chemat la judecată.

Nefericire la drumul de fer. Trenul de persoane ce mergea Mercuri dela Trenčin la Sillein s'a ciocnit cu un tren de marfă. Un ofician de tren a fost ucis, doi au fost răniți. Mai multe vagoane și locomotiva trenului de marfă s'au sfărâmat.

„Advocatul Poporal“ foaie juridică administrativă, apare în Timișoara. În nrul 10 are următorul cuprins: «Principii politice-naționale» din scrierile lui Giuseppe Mazzini, din «Legea comercială» tractatul despre «Asigurările contra focului, daunelor, grindinei, pe viață», etc. etc. Abonamentul face pe un an 6 cor. Cei ce vor abonă încă de acum pe anul viitor, vor primi gratuit nrul 10—12 din anul curinte. Cei ce voesc a avea toți nrul în care s'au publicat «Legea comercială» întreagă, o capătă pentru 6 coroane. Abonamentul pe un an face 6 coroane.

Cruzimile bandelor din Macedonia. S'a aflat, că la serbătorea Sf. Maria mică locuitorii satului Vince din Macedonia au fost atacați de 6 Albanezi, cari au slobozit asupra poporului mai multe focuri, omorînd 9 oameni, între cari și o femeie. Consulii țerilor mari europene au cerut dela guvernul turcesc să prindă și pedepsească pe ucigași.

Mulțămită publică.

Doamna Ermina Maniu din Lugoj a depus la cassa «Reuniunii de ajutorare a doamnelor române din Lugoj» 40 cor. ca coroană eternă pe mormântul fericitului Virgil Dogariu fiul d-lui Toma Dogariu jude la Curie.

Reuniunea noastră își exprimă și pe această cale sincera mulțămită față de marimonioasa donatoare.

Lugoj, 12 Octombrie 1905.

Dr. G. Dobrin, Paulina Radulescu,
secretar. presid.

Cu 1 Octombrie 1905 st. v. se deschide **nou abonament** la ziarul „Drapelul“ cu prețul **indicat în capul foii.**

VARIETĂȚI.

Case de sticlă. Orașul minunilor Chicago din America surprinde lumea cu o nouă minune. În acest oraș au început unii milionari să și zidească case de sticlă, în cari oamenii tot așa de bine pot locui, ca în casele de peatră și cărămidă. Păreții caselor de sticlă sunt construiți din cărămidă de sticlă, cari sunt earna călduroase, vara recoroase și cari nu lasă să se audă în case sgomotul asurzitor de afară; în casele de sticlă și mobilele: paturile, mesele, dulapurile, oalele, blidele, sunt de sticlă, ba chiar și acoperișul e construit din sticlă roșie. Obloanele ferestrelor sunt făcute din sticlă cu găurele, ca aerul să poată pătrunde liber prin ele.

Cursul pieței Lugoj.

Marfa	gratuită	coroane	bani
Grâu prima calitate	90	13	80
de mijloc	85	13	—
Săcară prima calitate	80	12	—
de mijloc	75	11	40
Orz prima calitate	80	12	40
de mijloc	75	12	—
Ovăs prima calitate	45	13	—
de mijloc	40	12	—
Cucuruz prima calitate	85	13	20
de mijloc	85	13	—
nou	10	—	—
Făină 0.	85	22	27
prima	85	21	59
II	85	20	91
brună IV	85	19	80
Orez	1	40	48
Gris	80	32	—
Arpăcaș	70	36	58
Mazăre	90	40	48
Linte	85	60	48
Fasole	80	34	36
Mălaiu mărunț	70	—	40
Cartofi	—	9	10
Fân prima calitate	—	4	—
de mijloc	—	3	50
Paie	—	1	20
Ștejar	—	6	20
Cărbuni de peatră	—	4	40
de Petroșeni	—	4	—
Oloiu de rapia	—	80	96
Lumini de stearină	—	80	84
topite	—	—	—
Săpun	—	80	72
Carne de vită I. calitate	—	1	28
II.	—	1	20
Unsoare de porc	—	1	76
Sămânță de chimin	—	84	—
Sare, bucăți	—	22	—
Zăhar	—	92	—
Vin	—	80	—
Spirit I.	—	15	—
II.	—	14	—

Un candidat de avocat

Dr. juris, ce posedă perfect limba română, maghiară și germană, caută aplicare în o cancelarie avocațială.

Adresa la administrația «Drapelului».
Nr. 199 (2—1).

Dela primăria orașului Lugoj.

Nr. 8688.
ad. 1905.

Publicațiune.

Pentru asigurarea mai multor recerințe pre seama orașului Lugoj pre anul 1906 se excrie licitațiune pre lângă oferte închise cu termenul de 28 Octombrie 1905 la 10 oare a. m.

Recerințele sunt următoarele:

- 1) lemne de foc;
- 2) recvizite de scris;
- 3) tipărituri;
- 4) pâne;
- 5) carne;
- 6) articli de băcănie;
- 7) uniformă pentru poliție;
- 8) încălțăminte pentru poliție și servitori.

Reflectanții au a'și da ofertele în scris pentru fiecare recerință separat provăzute cu timbru de 1 coroană și vadiul prescriș până la termenul de sus, la primarul orașului.

Oferte mai târziu intrate sau cari nu corespund condițiunilor, nu se vor luă în considerare. Condițiunile mai detaliate se pot vedea în decursul oarelor oficioase în cancelaria de expediție a orașului Lugoj.

Lugoj la 30 Septembrie 1905.

Marsovszky,
primar.

P. P. 31 (3—2).

Numeri singuratici din ziarul „DRAPELUL“ se află de vânzare în librăriile **Adolf Auspitz** și **Coloman Nemes**.

Dela Primăria orașului Lugoj.

Nr. 9176
ad. 1905.

Adne la cunoștință publică, că dreptul de a pășună oile peste iarnă în tabla «Biniș» aparținătoare izlazului comun nedespărțit al Lugoju-lui român se exarândează pe calea licitației publice verbale, care se va ține în 31 Octombrie 1905 st. n. în sala mare a casei orașului Lugoj.

Condițiile de licitație se pot vedea până la ziua licitației în oficiul de expediție al orașului.

Lugoj, 9 Octombrie 1905.

Marsovszky,
primar.

P. P. 33 (3—1).

Dela primarul orașului Lugoj.

Nr. 8233.
ad. 1905.

Se aduce la cunoștință publică, că otelul «Regele Ungariei» dimpreună cu toate localitățile ce aparțin acestui edificiu sub nr-ul casei 2171 care edificiu este proprietatea orașului Lugoj pe calea licitațiunei ce se va ține în 6 Novembrie st. n. a. c. la 10 oare a. m. se va exarendă pe 5 eventual pe 10 ani, și adevădela 1 Iulie 1906 până la 30 Iunie st. n. 1911 eventual 1916

Reflectanții sunt deobligati ca ofertele lor închise provăzute cu timbru de 1 cor. și cu vadiu în sumă de 1600 coroane în bani gata ori în hârtii de valoare valabile să le subștearnă primarului opidan până la termenul mai sus fixat.

Ofertele mai târziu intrate, ori cari nu vor corespunde condițiunilor stipulate nu se vor luă în considerare.

Condițiunile mai în detail se pot vedea sub durata oarelor oficioase în expediția orășenească.

Lugoj, 30 Septembrie 1905.

P. P. 32 (3—1).

Marsovszky,
primar.

Noroc de tot enorm la Török!

Neintrecut

este norocul, care favorizează colectura noastră principală. Deja mai mult de 21 milioane cor. câștiguri am plătit în scurt timp on. noștri mușterii; între aceste cele mai mari câștiguri, și anume

de 2 ori marele premiu de **600.000** coroane
cel mai mare câștig „ **400.000**

4 à 100.000, 3 à 90.000, 2 à 80.000, 3 à 70.000, 3 à 60.000, mai multe à 50.000, 40.000, 30.000, 25.000, 20.000, 15.000 și atară de aceste încă nenumărate câștiguri mari à 10.000, 5.000, 2.000, 1.000, 500 ș. a. m. d.

Recomandăm deci să luați parte la loteria de clase, care îndată se începe și care este mai bogată în șanse din toată lumea, și să comandați la noi un loz de noroc. În viitoarea a 17-a loterie de clase ung. se vor trage earăși din

110.000 lozuri **55.000**

cu câștiguri în bani, și adevădela se vor trage cu totul câștiguri în enorma sumă de **14 milioane 459.000** coroane.

Comandați numărul de
lângă numele Dvoastră!

Bani mulți fac viața frumoasă! Poate că surprinde bărbatul pe femeia sa sau femeia pe bărbatul seu cu un câștig principal prin cumpărarea numărului de lângă numele seu! Intâmplarea joacă mare rol în viață și poate fi chiar o întâmplare că în numărul care stă lângă numele respectiv vei afla lozul, careți aduce un mare câștig.

Adam, Adel	121	Dezso, Erzsébet	6587	Ivan, Jolan	233	Ótő Melania	2151
Adolár, Agnes	3223	Ede, Erzser	1043	Jakab, Jozsa	9322	Ódön, Arcsisz	55177
Adolf, Azola	22037	Elek, Etel	41799	János, Judith	35597	Pal, Neszli	2737
Agoston, Amália	6417	Elemér, Flóra	107273	Jenő, Juliska	54895	Peter, Olga	5151
Aladár, Anna	41777	Emil, Franciska	32443	József, Karolin	17339	Pista, Paula	101969
Albert, Anatolia	74366	Endre, Frida	92777	Kálmán, Katioka	63775	Richard, Pelagio	3455
Alfréd, Apollonia	20292	Ernő, Genoveva	52551	Károly, Katalin	48741	Róbert, Petronela	70787
Akos, Aranka	101001	Ferenc, Gertrud	12111	Kornél, Klára	66344	Rudolf, Piroška	12533
Ambrus, Berla	50991	Friyes, Gabriella	93939	Kristóf, Klótild	2279	Salamez, Regina	6527
András, Blanka	35266	Fülöp, Gizella	60037	Lajos, Korneila	199707	Sándor, Rozsika	1771
Aniál, Borzala	2392	Gábor, Hedvig	20199	László, Krisztina	20919	Sándor, Rozalia	3810
Arnold, Boriska	90372	Gáspár, Heléna	79747	Ló. Kuvignudja	96622	Simon, Sári	107297
Arpad, Zetti	32117	Gergely, Henriett	51631	Lipót, Laura	1624	Tamas, Sarolta	48764
Arthur, Bella	105317	Geza, Hermina	38997	Lóric, Lenke	66022	Tibor, Szerena	74377
Arél, Brigitta	13223	Gus tóv, Hilda	2736	Manó, Leonia	6270	Tibor, Theodora	272
Atilia, Cecilia	52333	Geza, Ibolyka	55487	Mar us, Lidia	31484	Tivadár, Teréz	3495
Balazs, Cornelia	7397	Gyula, Iduska	35375	Martos, Lina	95297	Tobias, Terus	55477
Balint, Dora	24034	Henrik, Ilona	3447	Mátyás, Ludmilla	2977	Vendel, Valria	20005
Borabás, Derattya	9091	Hermann, Ilma	9279	Mihály, Lujza	24292	Vil ter, Veronika	101011
Bla, Cecilia	33277	Hugó, Ilca	46175	Miklós, Magdolna	65146	Vimes, Viktoria	50005
Sándor, Erzséka	108855	Ienac, Iren	12115	Siksz, Melvia	4852	Vince, Vilma	12412
Bernát, Emma	51377	Illes, Irma	45273	Tör, Marait	12006	Zoltán, Zsófia	65465
János, Ernesztin	101911	Imre, Izabella	109333	Kándor, Maria	109689	Zsigmond, Zsuzsanna	5463
Dávid, Eva	16864	István, Janca	27174	Orbán, Martha	36781		
Denes, Eve-in	92157	Isidor, Johanna	53077	Oszkár, Matild	67197		

Cel mai mare câștig ev. **1.000.000** coroane

Special 1 premiu de 600.000, 1 câștig de 400.000, 1 à 200.000, 2 à 100.000, 1 à 90.000, 2 à 80.000, 1 à 70.000, 2 à 60.000, 1 à 50.000, 40.000, 5 à 30.000, 3 à 25.000, 8 à 20.000, 8 à 15.000, 36 à 10.000 și încă multe altele. Nr. 198 (8—1).

Misa conf. planului a lozurilor originale clasa I face:

Pentru $\frac{1}{2}$ loz orig. fl. — 75 sau cor. 1.50, pentru $\frac{1}{4}$ loz orig. fl. 1.50 sau cor. 3.—
„ „ „ „ 3.— „ „ 6.— „ „ „ 6.— „ „ „ 12.—
și se trimit pe lângă rambursă sau trimiterea înainte a prețului. Planuri of gratuit. Comande p. lozurile de noroc de mai sus rugăm a trimite până în

22 Octombrie a. c.

cu încredere direct la adresa noastră, pentru că numerile de mai sus ușor se trec.

A. Török & Co.

Cea mai mare afacere de loterie de clase în Ungaria.
BUDAPESTA.

Secțiunile loteriei de clase ale colecturii noastre principale:

Centrala: **Theresienring 46/a**. I. Sucursală: **Waltzerring 4/a**.
II. Sucursală: **Museumring 11/a**. III. Sucursală: **Elisabethring 54/a**.
Adresa telegrafică: Törökék Budapest.

A apărut Nr-ul 14 din

„Banatul“

Foaie pentru poporul român.

Proprietar și redactor responsabil: **Dr. Valeriu Branisce.**

CONTINUTUL:

Plugăritul. — — — — —	† Mateiu Nicola. — — — — —
Opreliște de a plăti dări statului și a da cătane. — — — — —	Numele strămoșesc. — — — — —
Povestea neamului. — — — — —	Noutăți. — — — — —
Dolca. — — — — —	Convocare. — — — — —
	Bibliografie, etc. — — — — —

Redacția și Administrația: Lugoj, strada Timișorii Nr. 7. — (Hotel Posta)

Prețul de abonament:

Pe trei luni 1 coroană, pe jumătate an 2 coroane, pe anul întreg 4 coroane.

Prețul unui exemplar 2 cruceri, 4 fileri.

Premiată în Arad

la 1890.

Premiată în Timișoara

la 1891.

TIPOGRAFIA

CAROL TRAUINFELLNER

în Lugoj, vis-à-vis de casa orașului

primește spre efectuare

tot felul de tipărituri

cu prețurile cele mai moderate.

Comandele din afar' se efectuează în timpul cel mai scurt